

III. Universitetets Skove.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling af 21de Oktober 1896 bifaldt Kirke- og Undervisningsministeriet under 24de s. M., at det hidtil af afdøde Skovrider Wodschow førte forstlige Tilsyn med de Universitetet tilhørende to Fredskove Allindelille og Svalmstrup i Sorø Amt overdroges Skovrider for Sorø Akademis 2det Skovdistrikt Buchwald, saaledes at han derfor oppebærer et aarligt Honorar af 100 Kr. og paa Tjenesterejser 8 Kr. daglig til Rejseudgifter, samt iøvrigt — i Overensstemmelse med Ministeriets Resolution af 8de Maj 1889 — saaledes, at det paahviler ham at foretage de fornødne Udvisninger og Taxationer til Salg ved Auktion og have Tilsyn med de Skovenes Drift vedkommende Forretninger, navnlig at tage Bestemmelse om Udhugning, Beplantning, skadeligt Vands Afledning m. v. og i alt Fald hvert Foraar efterse, hvorledes de foreskrevne Kulturarbejder ere udførte, ligesom han ifølge Ministeriets Resolution af 4de Marts 1863 ved Udløbet af hvert Finansaar vil have gennem vedkommende Universitetsforvalter at tilstille Universitetets Kvæstor en Beretning om, hvad der med Hensyn til Skovenes Drift og Tilstand m. v. maatte være at bemærke.

B. Enkelte Foranstaltninger.

I. Universitetsbygningens Forskjønnelse, Gaver m. m.

I Henhold til Konsistoriums Beslutning blev, efter at Dekorationen af Universitetets Festsal i Sommeren 1896 var fuldendt, Licenerne mellem Malerierne opmalede og Forgyldningen paa Træværket fornyet.

— Figurmaler Erik Henningsen har for Universitetet udført Maleriet »*J. N. Madvig* overrækker som Rector magnificus de unge Studenter deres akademiske Borgerbreve«. Billedet er ophængt i Rektors Værelse.

— Den af afdøde Brygger, Kaptain J. C. Jacobsen i 1866 til Universitetet skænkede Marmorbuste af Etatsraad, Dr. *Japetus Steenstrup*, udført af H. V. Bissen, er bleven opstillet i Rektors Værelse.

— Fra Arvingerne i Redaktør E. Bjerrings Dødsbo har Konsistorium modtaget som Gave et af Constantin Hansen malet Portræt af afdøde Professor og Lektor i Fransk *Vilh. Bjerring*. Billedet er ophængt i Udvalgs-værelset.

— Foreningen »Fremtiden« har tilsendt Konsistoriums Medlemmer Exemplarer af Fotogravurer efter Malerierne i Universitetets Festsal samt et indrammet Billede af Marstrands: Universitetets Indstiftelse i Frue Kirke. Dette Billede er ophængt i Udvalgsværelset.

— Den i Anledning af Universitetets 400Aars Jubilæum prægede Medaille er i 2 Explr. (For- og Bagside) anbragt i en Ramme og ophængt i Rektors Værelse.

II. Universitetets Landsbykirker.

Fra Kirke- og Undervisningsministeriet har Konsistorium under 26de Juni 1897 modtaget følgende Skrivelse angaaende det særlige Syn:

»Efter at Ministeriet var blevet opmærksom paa, at Bestemmelsen i Lov af 19de Februar 1861 § 33, jfr. Lov 19de Januar 1863, om, at Provsten og de ordinære Synsmænd skulle være til Stede ved de Synsforretninger, der afholdes af det i Henhold til den ovenciterede Bestemmelse i Synsloven over visse, fortrinligt vigtige Kirker nedsatte særlige Syn, ofte ikke iagttages, har det taget under Overvejelse Spørgsmaalet om en Indskærpelse af denne Regel, noget, hvortil det har havt saa meget mere Anledning, som det saavel af den citerede Paragrafs Ordlyd, som af de Forhandlinger paa Rigsdagen, der gik forud for Kirkesynslovens Emanation, synes at fremgaa, at det kun har været Meningen med Bestemmelsen at henlægge under det særlige Syn selve Kirkebygningen som Bygningsmindesmærke betragtet og dennes umiddelbare Omgivelser. Idet man herved nærmest har tænkt at sikre de lokale kirkelige Autoriteter fornøden Adgang til paa virksom Maade at varetage Kirkens og Menighedens Interesser, har man tillige havt for Øje det Hensyn at forskaffe det særlige Syns Medlemmer en Lettelse i det samme nu paahvilende Arbejde, dels ved at fritage dem for Ansvar overfor alle Sager, hvis Afgjørelse ikke kræver kunsthistorisk eller arkæologisk Sagkundskab, dels ved for visse Kirkers Vedkommende, der periodisk ere underkastede særligt Syn, at indskrænke de særlige Synsforretningers Antal.

I Henhold hertil vil Ministeriet have fastsat følgende instruksoriske Bestemmelser til Iagttagelse for Fremtiden:

Ved alle Forretninger af det særlige Syn vil det paahvile dette Syns Formand at foranledige, at det vedkommende ordinære Provstesyns Medlemmer i betimelig Tid forud underrettes om Tiden for Synsforretningens Atholdelse. Medens der i Henhold til Synslovens § 33 ikke tilkommer det ordinære Syns Medlemmer Myndighed til selvstændigt at gjøre Udsættelser med Hensyn til selve Kirkebygningen som Bygningsmindesmærke betragtet samt dennes umiddelbare Omgivelser, maa Ministeriet derimod finde det overensstemmende med den citerede Bestemmelse, at Provstesynet ved sin Tilstedeværelse under det særlige Syn, foruden at fremkomme med de Udtalelser om Kirken, som maatte blive afæskede det af det særlige Syn, selvstændigt fører Tilsyn med og eventuelt fremkommer med Udsættelser om nedenanførte Punkter:

1) Tilsynet med, at Kirkens af Stiftsøvrigheden autoriserede Protokol føres paa lovbefalet Maade, derunder ogsaa, at de af det særlige Syn afholdte Forretninger ordlydende indføres i Kirkeprotokollen (jfr. Synslovens § 2); 2) Spørgsmaalet om, hvorvidt Kirken trænger til Udvidelse (Synslovens § 4); 3) hele den ved Lov af 9de Marts 1893 Provstesynet tillagte Virksomhed med Hensyn til Andragender, der fremkomme angaaende Kirkens Opvarmning (Synslovens § 5); 4) Tilsynet med, at der er til Stede ved Kirken de i Synslovens § 6 omhandlede Inventariøgjenstande og Rekvissitter, for saa vidt som disse ikke paa Grund af deres Beskaffenhed som Leddele af Kirkens Arkitektur og Udsmykning eller som Kunstværker nærmest henhøre under det særlige Syn, altsaa Altervin og Oblater, Belysningsmateriale, Messeskjorte og Messehagel, Daabskande, Haandklæde til Præstens Brug, Læsestol, Bibel, Alterbog, Salmebøger, Kommuniionsbog og Tillys-

ningsbog, Koralbøger, Tavler, Bøsser og Begravelsesrekvisitter, Kirkeblok samt Ministerialbøger; 5) Kirkegaarden og dennes Hegn, dog med den af det foranførte fremgaaede Undtagelse, at Kirkens umiddelbare Omgivelser, derunder eventuelt ogsaa Kirkegaardsmuren, henhøre under det særlige Syns Ressort, samt Spørgsmaalet om Kirkegaardens Udvidelse, Anlæg af Assistentkirkegaarde og Ligkapeller m. m. og Anlæg og Plantning paa Kirkegaarden (jfr. Synslovens §§ 19 og 20); 6) Indførelse i Synsbogen af de af det særlige Syn og Provstesynet afholdte Forretninger (jfr. Synslovens § 28); og endelig 7) Afsyningen af alle ifølge ovenstaaende Punkter 1—6 af Provstesynet selvstændigt gjorde Udsættelser.

For de Kirkers Vedkommende, over hvilke Ministeriet i Henhold til nedenstaaende Bestemmelse kun agter at udmelde særligt Syn hvert 2det eller 3die Aar, er det en Følge af Synslovens §§ 1 og 33, at der i de Aar, hvor der ikke afholdes særligt Syn, vil være at afholde almindeligt Provstesyn, saaledes at det da ogsaa vil være Provstesynets Pligt at forvise sig om, at der siden det sidst afholdte særlige Syn ikke er opstaaet nogen Mangel eller Brøstfældighed ved selve Kirkebygningen eller sammes Inventar og Tilbehør. I saadanne Tilfælde maa Ministeriet ønske, navnlig for saa vidt der er gjort Udsættelser ved selve Kirkebygningen eller dens umiddelbare Omgivelser, at modtage en Udskrift af Synsforretningen, forinden de udsatte Arbejder foretages.

Endelig vil det i de nævnte Perioder, hvor en monumental Kirke ikke er Gjenstand for særligt Syn, paahvile det almindelige Provstesyn at foretage Afsyningen af alle Arbejder ved Kirkebygningen, der ere foretagne i det forløbne Aar, uden Hensyn til, om de have deres Oprindelse fra en Udsættelse af Provstesynet eller af det særlige Syn, dog saaledes, at der om Afsyningen af Arbejder, der stamme fra Udsættelser af det særlige Syn, altid uophødelig bør ske Indberetning til Ministeriet. Der skal dog tilkomme det særlige Syn Ret til ved Fremsættelse af Synsudsættelser af større kunstnerisk eller arkæologisk Betydning, hvis Efterkommelse i Øjeblikket ikke skjønnes at være paatrængende nødvendig for Kirken eller Menigheden, at forbeholde sig Ret til selv at foretage Afsyning ved næste særlige Syn over Kirken.

Ved at meddele d'Hrr. Rektor og Professorer foranstaaende til behagelig Efterretning, skal man tilføje, at der for Fremtiden kun vil blive afholdt særligt Syn over Ledøje Kirke hvert 3die Aar.

I Forbindelse hermed skal man derhos bemærke, at Ministeriet har beskikket Dr. phil., Direktør for Nationalmuseets 2den Afdeling W. Møllerup til for Fremtiden indtil videre at være Medlem af det for visse fortrinligt vigtige Kirker nedsatte særlige Syn, bl. a. for saa vidt angaar Sorø Kirke og Ledøje Kirke paa Sjælland.

— Under 17de Marts 1897 bifaldt Konsistorium, i Henhold til Indstilling fra Eforen for Kontoen til Landsbykirkernes Forskjønnelse, at der til Restaureringen af Prædikestolen i den Universitetet tilhørende Smørum Kirke maatte anvendes et Beløb af 700 Kr. af det paa fornævnte Konto for Finansaaret 1896—97 disponible Beløb.

— Ved Skrivelse af 12te November 1896 bifaldt Konsistorium, efter

Kvæstors Indstilling, at der meddeltes *Executor testamenti* i Dødsboet efter Enken efter fhv. Gaardejer Svend Larsen i Buddinge, Sagfører P. Baumann i Lyngby, Tilladelse til at holde den Gravplads paa Gladsaxe Kirkegaard, stor $33\frac{3}{4}$ □ Alen, hvis Indhegning i 50 Aar er tilladt ved Konsistoriums Skrivelse af 10de Maj 1882, yderligere indhegnet for et Tidsrum af 50 Aar, regnede fra 20de Maj 1932, mod at der til Universitetets Kasse indbetales en Kjendelse af 1 Kr. pr. □ Alen for hver 20 Aar, altsaa for 50 Aar 33 Kr. 75 Ø. $\times 2\frac{1}{2} = 84$ Kr. 38 Ø., og paa Betingelse af, at der ikke indsættes flere Lig i Gravpladsen end de allerede deri begravede.

— Paa Universitetets ekstraordinære Udgifters Konto for Finansaaret 1896—97 ere følgende Udgifter afholdte i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 30te Juni 1897: Extraordinær Hovedrøngjoring af Faxe Kirke 49 Kr. 50 Ø., Udsløttelses- og Tinglæsningsgebyr for Dokumenter, vedrørende Faxe Assistentskirkegaard 37 Kr. 81 Ø., Snekastning paa Smørum og Gandløse Kirkegaarde 7 Kr., Istandsættelse af en Kalk til Sæby Kirke 7 Kr., Honorar til en Landinspektør for en Rejse til Kastrup i Anledning af en eventuel Assistentskirkegaard for Taarnby Kirke 10 Kr.

III. Forskjellige Sager.

Rigsdagens Aabningsmøde i Oktober 1896 fandt Sted i Universitetets Festsal.

— L'Institut de Droit International holdt sit Aabningsmøde i Festsalen i August 1897.

— Studentsangforeningen erholdt Tilladelse til at afholde en Koncert i Festsalen i December 1896.

— Det ved kgl. Resolution af 8de Oktober 1883 anordnede kirkelige Raads Møder have, ligesom i de foregaaende Aar, været holdte i Konsistoriums Sal. Sammesteds har en af Ministeriet nedsat Kommission til Undersøgelse af Stiftsmidlernes Administrationsforhold m. m. holdt Møder.

— Ved Skrivelse af 29de Juni 1897 bifaldt Ministeriet, at Universitetets Udgiftspost 5. a., Udgifter ved Konsistorium, for Finansaaret 1896—97 maatte overskrides med 412 Kr. 56 Ø. mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten. Overskridelsen hidrørte navnlig fra Udgifter ved Trykningen af Universitetsprogrammerne.

— Ministeriet bifaldt, efter Konsistoriums Indstilling, under 29de Juni 1897, at følgende Udgifter maatte afholdes paa Universitetets ekstraordinære Udgifters Konto for Finansaaret 1896—97, nemlig Udgifterne ved Præpareringen af Vægfladen for E. Henningsens Maleri i Universitetets Festsal 56 Kr., ved Afhentning og Aflevering af forskellige Buster og Portrætter til Brug for samme Kunstner m. m. 30 Kr. 60 Ø. og de til Montering af det i Kommunitetsbygningen indrettede Udvalgsværelse medgaaende Udgifter til Beløb 381 Kr. 25 Ø.

— Paa Universitetets ekstraordinære Udgifters Konto for Finansaaret 1896—97 ere iøvrigt bl. a. følgende Udgifter blevne afholdte:

Professor, Dr. med. Chievitz til en Rejse til Berlin og andre nordtyske Byer for at gjøre sig bekendt med Macerationsapparater, 50 Kr., Ministeriets Skrivelse af 29de Juli 1896. Desuden blev de paa Udgiftspost 4, særegne

Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, til ekstraordinære Udgifter bevilgede 100 Kr. udbetalte i samme Øjemed.

Honorar for Forberedelse af en Fortegnelse over de i Universitetsbibliotheket opbevarede matematiske og naturvidenskabelige Tidsskrifter 120 Kr., Ministeriets Skrivelse af 19de December 1896.

Udenrigsministeriet til Udgifter ved Forsendelse hertil af nogle Universitetet tilkommende Explr. af 2den Levering af et geologisk Kort over Europa, 3 Kr. 47 Ø., Ministeriets Skrivelse af 1ste Februar 1897.

— Under 19de Maj 1897 vedtog Konsistorium at modtage et af Kjøbenhavns Begravelsesvæsen fremsat Tilbud om at udfærdige Skjøde til Kjøbenhavns Universitet paa Gravstedet Afdeling E. Nr. 159 paa Assistents Kirkegaard til Udgangen af Aaret 1980 til Udvidelse af det Universitetet for samme Tidsrum tilhørende *Gravsted for Professor Rasmus Nyerup* under samme Afdeling Nr. 160, saaledes at Konsistorium paatog sig efter denne Udvidelse at lade Gravstedet blive bragt i Orden i Overensstemmelse med dets større Omfang og nye Form samt om Gravstedet at anbringe et Jerngitter, til hvis Anskaffelse Udgiften blev at afholde af Renterne af Legaternes Overskudsfond. Det af Begravelsesvæsenet udfærdigede Skjøde paa det sammenlagte Gravsted er sendt til Opbevaring i Kvæsturen.

— Da Docent V. Saaby som lidende af formentlig uhelbredelig Sindsyge havde maattet tage Ophold paa Vordingborg Sindssygeanstalt, blev der efter Konsistoriums Indstilling af Ministeriet til 3die Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1897—98 under en ny Underafdeling d. paa Universitetets Udgiftspost 6, Pensioner og Understøttelser, søgt bevilget ham *en aarlig Understøttelse* paa 1500 Kr. fra hans Afgang fra Universitetet. Ministeriet bemærkede blandt andet i Motiverne, at medens Docent Saaby, der var i en Alder af 61 Aar, ved sin omfattende Kundskabsfyldelse i det danske Sprogs Historie havde erhvervet sig stor Agtelse og Anerkjendelse indenfor de Sagkyndiges snævrere Kreds, var han for den store Offentlighed væsentlig kjendt som Forfatter af en med stor Omhu udført og meget benyttet dansk Retskrivningsordbog, af hvilken han havde indlagt sig stor Fortjeneste. I sit Ægteskab havde han tre Børn. Understøttelsen foresloges sat til 1500 Kr., der svarede til den Pension, han vilde have oppebaaret, hvis der med hans Docenthonorar havde været forbundet Pensionsret. Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg B. Sp. 1207—8 og 1357—58, og Understøttelsen bevilget paa Finansloven for 1897—98. Om Docent Saabys Afgang fra Universitetet jfr. foran S. 426.

— Efter Indstilling fra Konsistorium blev der til 3die Behandling i Folkethinget af Finanslovsforslaget for 1897—98 og til 2den Behandling af Forslaget til Tillægsbevillingslov for 1896—97 stillet Forslag om en *Understøttelse til Enken* efter afdøde konkologisk Assistent ved zoologisk Museum og palæontologisk Assistent ved mineralogisk Museum, Cand. mag. H. J. Posselt. Konsistorium henviste til de med Andragendet fulgte Udtalelser om Kandidat Posselts Betydning for de af Universitetets videnskabelige Samlinger, der tjene til saa fuldkomment som muligt at oplyse vort eget Lands og dertil hørende Koloniers Naturforhold, og anbefalede under Hensyn

til den Omstændighed, at han ved sin Helbredstilstand havde været forhindret fra frivillig at sikre sin Enke en Forsørgelse, at der søgtes udvirket en extraordinær Enkepension for hende paa 600 Kr. aarlig med et Tillæg af 60 Kr. aarlig for hvert af hendes 2 Børn. Ministeriet bemærkede blandt andet i Motiverne til Forslaget, at Kandidat Posselt med ualmindelig Dygtighed og stor Pligtopfyldelse havde udført de ham overdragne Forretninger, og at han tillige som Forfatter til forskjellige værdifulde, delvis trykte Arbejder maatte anses for at have været en meget lovende yngre Videnskabsmand, hvis tidlige Død efterlod et stort Savn for begge de fornævnte Museer. Ministeriet foreslog Understøttelsen til 400 Kr. aarlig og 70 Kr. til hvert af de to Børn, indtil deres fyldte 18de Aar, fra 1ste August 1896 at regne, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg B. Sp. 1207—8, 1355—56, 1967—68 og 2029—30. Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg og bevilget paa Tillægsbevillingsloven for 1896—97 og Finansloven for 1897—98.

— Under 13de Februar 1897 udbad Ministeriet sig Konsistoriums Yttringer i Anledning af et af det lægevidenskabelige Fakultet anbefalet Andragende fra Bestyrelsen for *Finsens medicinske Lysinstitut* om et *Tilskud af Statskassen* paa 20000 Kr. til Nyanskaffelser til Instituttet samt til Bekostning af fortsatte videnskabelige og praktiske Forsøg. Ministeriet tilføjede, at det til 3die Behandling af Finanslovsforslaget for 1897—98 havde stillet Forslag om en Bevilling paa 20000 Kr. i det omhandlede Øjemed af Kommunitetets Midler. Konsistorium udtalte i Skrivelse af 18de s. M. til Ministeriet, at det ganske maatte tiltræde det lægevidenskabelige Fakultets Anbefaling, hvorimod Konsistorium, da der her var Tale om et Anliggende, som ikke stod i nogen Forbindelse med Kommunitetets Formaal, ikke vilde have kunnet tilraade, at det nævnte Beløb blev udredet af Kommunitetets Midler.

Ministeriet bemærkede blandt andet i Motiverne til Forslaget, at Bestyrelsen for fornævnte Institut, hvis Opgave det er at anstille og fremme Undersøgelser om Lysets Virkninger paa de levende Organismer, hovedsagelig med det Maal for Øje at anvende Lysstraalere i den praktiske Medicins Tjeneste, havde anholdt om, at der maatte blive givet en Bevilling af Statskassen paa 20000 Kr.

Til Støtte for Andragendet havde Bestyrelsen henvist til de betydelige Resultater, der allerede vare opnaaede af Læge Finsen ved de af ham nu i en Aarrække udførte Undersøgelser om forskjellige Lysstraalers Indvirkning paa den legemlige Organisme, hvis første praktiske Resultat var Koppe-sygdommens Behandling med Udelukkelse af Lysets kemiske Straaler, ligesom det allerede nu havde vist sig, at Hudtuberkulosen, den saakaldte Lupus, paavirkes paa heldbringende Maade af Lysets kemisk-violette Straaler, og Institutionen havde i Øjeblikket et betydeligt Antal mest fattige Patienter under Behandling for denne Sygdom. Der krævedes imidlertid fortsatte Forsøg, som ikke kunde gennemføres uden Tilvejebringelsen af et omfattende og kostbart Apparat: Instrumenter, Lamper, Linser, Lokaler med stærkt elektrisk Lys og andre Installationer, som vilde udkræves til Foretagelse af de rent videnskabelige Undersøgelser samt til, efterhaanden som disse Under-

søgelser skride frem, praktisk at prøve deres Resultater ved Behandling af forskellige Sygdomme. Ad denne Vej haabede Institutets Bestyrelse at kunne sikre Danmark Æren for Udarbejdelsen og om muligt Udviklingen af de forskellige Lysbehandlingsmetoder. Men for at tilvejebringe de her til fornødne Midler paakaldte Andragerne nu Statens Hjælp. Det lægevidenskabelige Fakultet havde medgivet Andragendet sin bedste anbefaling og udtalt, at Læge Finsens Forsøg allerede paa forskellige Punkter havde givet betydningsfulde Resultater, der fortjente at forfølges videre, og at det maatte anses for meget uheldigt, hvis manglende Pengemidler skulde træde hindrende i Vejen for en videre Udvikling af Forsøgene i praktisk og videnskabelig Retning, jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg B. Sp. 1209—10 og 1369—72. Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg og Bevillingen given paa Finansloven for 1897—98 paa Kommunitetets Udgiftspost 18.

— Til fortsat *botanisk Undersøgelse* af *Fævrøerne* blev der paa Finansloven for 1897—98 paa Kommunitetets Udgiftspost 15 bevilget 500 Kr., jfr. Rigsdagstidende 1896—97 Tillæg A. Sp. 1009—10 og Univ. Aarb. f. 1895—96 S. 289.

— Ved Skrivelse af 27de Oktober 1896 anmodede Ministeriet Konsistorium om at indhente det lægevidenskabelige Fakultets Erklæring om et Andragende fra Professor, Dr. med. Howitz om, at der maatte blive tilstaaet det af ham ledede *Fødehjem paa Frederiksberg* en aarlig Understøttelse af Statskassen.

Konsistorium indsendte under 12te December s. A. en Erklæring fra Fakultetet, hvori dette udtalte, at det af Hensyn til den store Nytte, den nævnte Institution utvivlsomt stiftede, anbefalede Andragendet. Konsistorium sluttede sig til Fakultetets Udtalelser, dog med den Bemærkning, at man, da den nævnte Institutions Betydning ikke væsentlig kunde søges i Undervisningsformaal, ikke kunde tilraade, at Understøttelsen afholdtes af Universitetets eller Kommunitetets Midler.